

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla)

9 ta' Settembru 2021 *

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Tassazzjoni – Taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) – Direttiva 2006/112/KE – Artikolu 98 – Possibbiltà għall-Istati Membri li japplikaw rata mnaqqsa għal ċerti kunsinni ta' oġġetti u provvisti ta' servizzi – Il-punt 7 tal-Anness III – Dritt għad-dħul għal parks tad-divertiment u għal fieri – Principju ta' newtralità fiskali – Servizzi pprovduti minn fieri sedentarji u minn fieri mobbli – Komparabbiltà – Kuntest – Perspettiva tal-konsumatur medju – Perizja ġudizzjarja”

Fil-Kawża C-406/20,

li għandha bħala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Finanzgericht Köln (il-Qorti tal-Finanzi ta' Köln, il-Ġermanja), permezz ta' deċiżjoni tal-25 ta' Awwissu 2020, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-28 ta' Awwissu 2020, fil-proċedura

Phantasialand

vs

Finanzamt Brühl,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla),

komposta minn A. Kumin (Relatur), President tal-Awla, T. von Danwitz u I. Ziemele, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: E. Tanchev,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal Phantasialand, minn T. Ketteler-Eising u P. Peplowski, konsulenti tat-taxxa,
- għall-Gvern Ġermaniż, minn R. Kanitz, J. Möller u S. Costanzo, bħala agenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn L. Mantl u V. Uher, bħala agenti,

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 98(2) tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat-28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (ĠU 2006, L 347, p. 1, rettifika fil-ĠU 2007, L 335, p. 60, iktar 'il quddiem id-“Direttiva dwar il-VAT”), moqri flimkien mal-punt 7 tal-Anness III ta' din id-direttiva.
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn il-kumpannija Phantasialand u l-Finanzamt Brühl (l-Uffiċċju tat-Taxxa ta' Brühl, il-Ġermanja) (iktar 'il quddiem l-“Uffiċċju tat-Taxxa”) dwar ir-rata ta' taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) applikabbli għad-drittijiet għad-dhul għat-theme parks operati minn din il-kumpannija.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

Id-Direttiva dwar il-VAT

- 3 L-Artikolu 96 tad-Direttiva dwar il-VAT jipprevedi:
“L-Istati Membri għandhom japplikaw rata standard ta' VAT, li għandha tiġi ffissata minn kull Stat Membru bħala persentaġġ ta' l-ammont taxxabli u li għandha tkun l-istess għall-provvista ta' merkanzija u għall-provvista ta' servizzi.”
- 4 L-Artikolu 98(1) u (2) ta' din id-direttiva huwa fformulat kif ġej:
“1. L-Istati Membri jistgħu japplikaw jew rata mnaqqsa waħda jew żewġ rati mnaqqsa.
2. Ir-rati mnaqqsa għandhom japplikaw biss għall-provvisti ta' merkanzija jew servizzi fil-kategoriji stabbiliti fl-Anness III.
[...]
- 5 L-Anness III tal-imsemmija direttiva jinkludi l-lista ta' kunsinni ta' oġġetti u ta' provvisti ta' servizzi li għalihom jistgħu japplikaw ir-rati mnaqqsa ta' VAT imsemmija fl-Artikolu 98 ta' din id-direttiva. Il-punt 7 ta' dan l-anness ikopri s-servizzi li ġejjin:
“dhul għal wirjiet, teatri, ċirkli, fieri, parks tad-divertiment, kuncerti, mużewijiet, żuijiet, ċinema, eżibizzjonijiet u avvenimenti u faċilitajiet kulturali simili”.

Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni Nru 282/2011

- 6 Skont l-Artikolu 32 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kunsill (UE) Nru 282/2011 tal-15 ta' Marzu 2011 li jistabbilixxi miżuri ta' implimentazzjoni fir-rigward tad-Direttiva 2006/112/KE dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (ĠU 2011, L 77, p. 1):

“1. Servizzi fir-rigward tal-aċċess għal avvenimenti kulturali, artistici, sportivi, xjentifiċi, edukattivi, ta' divertiment jew avvenimenti simili msemmijin fl-Artikolu 53 tad-Direttiva [dwar il-VAT] għandhom jinkludu l-forniment ta' servizzi li tagħhom il-karatteristiċi essenzjali huma l-ghoti tad-dritt ta' aċċess għal avveniment bi skambju għal biljett jew hłas, inkluż hłas fil-forma ta' sottoskrizzjoni, biljett għal stagun jew miżata perjodika jikkonsistu fil-forniment.

2. Il-Paragrafu 1 għandu japplika, b'mod partikolari għal:

(a) id-dritt ta' dħul għal spetakli, preżentazzjonijiet teatrali, spetakli taċ-ċirku, fieri, parks ta' divertiment, kuncerti, wirjiet, kif ukoll avvenimenti kulturali oħra simili;

[...]

Id-dritt Ġermaniż

- 7 L-Artikolu 12 tal-Umsatzsteuergesetz (il-Liġi dwar it-Taxxa fuq id-Dħul mill-Bejgħ), fil-verżjoni tagħha applikabbli għall-kawża prinċipali (iktar 'il quddiem l-“UStG”), jiddisponi, fil-paragrafu 2 tiegħu:

“Ir-rata hija mnaqqsa għal 7 % għat-tranzazzjonijiet li ġejjin:

[...]

7. [...]

(d) l-ispettakli taċ-ċirku, is-servizzi tal-attività tal-fieri, kif ukoll id-dħul mill-bejgħ direttament marbut mal-operat ta' zoos [...].

- 8 Bis-saħħa tal-Artikolu 30 tal-Umsatzsteuer-Durchführungsverordnung (ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Liġi dwar it-Taxxa fuq id-Dħul mill-Bejgħ), fir-rigward tal-punt 7(d) tal-Artikolu 12(2) tal-UStG, “il-bejgħ tal-fieri, servizzi mużikali, spetakli u divertiment ieħor fil-kuntest ta' fieri, ta' festi popolari, ta' festi tal-isparar jew ta' avvenimenti simili” huma kkunsidrati bħala servizzi tal-attività tal-fieri.

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 9 Phantasialand topera theme park fil-Ġermanja. Permezz tal-hłas ta' biljett tad-dħul, il-vizitaturi jixtru d-dritt li jużaw il-faċilitajiet ta' dan il-park.

- 10 F'talba tad-9 ta' Novembru 2015, intiża sabiex tiġi emendata l-valutazzjoni tat-taxxa fuq id-dhul mill-bejgħ għall-2014 li hija kienet id-destinatarja tagħha, Phantasialand iddikjarat li d-drittijiet għad-dhul għat-theme park tagħha kellhom jiġu ntaxxati mhux bir-rata normali tal-VAT, iżda bir-rata mnaqqsa tal-VAT, konformement mal-punt 7(d) tal-Artikolu 12(2) tal-UStG.
- 11 L-Uffiċċju tat-Taxxa ċaħad din it-talba, permezz ta' deċiżjoni tas-6 ta' Jannar 2016, imbagħad l-ilment imressaq kontra din id-deċiżjoni, permezz ta' deċiżjoni tal-4 ta' April 2017.
- 12 Phantasialand għalhekk ipprezentat rikors quddiem il-Finanzgericht Köln (il-Qorti tal-Finanzi ta' Köln, il-Ġermanja), li hija l-qorti tar-rinviju.
- 13 Skont Phantasialand, il-fatt li, skont il-legiżlazzjoni nazzjonali, rata mnaqqsa ta' VAT hija applikata għat-tranzazzjonijiet imwettqa mill-fieri mhux sedentarji fl-okkażjoni ta' fieri ta' natura stagionali u temporanja, filwaqt li dawk imwettqa mill-fieri sedentarji, bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, huma suġġetti għar-rata normali tal-VAT, imur kontra l-prinċipju ta' newtralità fiskali.
- 14 L-Uffiċċju tat-Taxxa jikkontesta din il-pożizzjoni u jibbaża ruħu, f'dan ir-rigward, fuq sentenza tal-Bundesfinanzhof (il-Qorti Federali tal-Finanzi, il-Ġermanja) tat-2 ta' Awwissu 2018, li fiha din id-deċidiet li t-trattament differenti rriżervat, mill-perspettiva tal-VAT, għas-servizzi ta' fieri mobbli meta mqabbla mas-servizzi ta' park tad-divertiment, komparabbli għal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, ma kienx jikser il-prinċipju ta' newtralità fiskali.
- 15 Il-qorti tar-rinviju għandha dubji fir-rigward ta' din l-interpretazzjoni.
- 16 Qabel kollox, sa fejn il-Bundesfinanzhof (il-Qorti Federali tal-Finanzi) invokat, f'dan ir-rigward, b'mod partikolari l-ejenkar tal-espressjonijiet "fier" u "parks tad-divertiment", li jinsabu fil-punt 7 tal-Anness III tad-Direttiva dwar il-VAT, il-qorti tar-rinviju tirrileva li, kuntrarjament għal verżjonijiet lingwistiċi oħra, dan l-ejenkar ma għandux ekwivalenti fil-verżjoni Ġermaniża tal-Artikolu 32 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni Nru 282/2011, li jsemmi biss il-kelma "Freizeitparks" ("theme parks"). Peress li dan l-aħħar terminu jindika, fis-sens abitwali tiegħu, il-parks tad-divertiment stabbiliti b'mod permanenti, hija tqis li huma neċessarji kjarifiki dwar id-definizzjoni u d-distinzjoni tal-kunċetti ta' "fier" u ta' "parks tad-divertiment".
- 17 Sussegwentement, il-qorti tar-rinviju tippreċiża li, fis-sentenza tagħha tat-2 ta' Awwissu 2018, il-Bundesfinanzhof (il-Qorti Federali tal-Finanzi) ikkunsidrat li s-servizzi ta' impriża tal-fieri sedentarja li tiegħu l-forma ta' theme park ma humiex simili għas-servizzi ta' fieri li jeżerċitaw l-attività tagħhom b'mod mobbli fil-kuntest ta' fieri, fid-dawl tal-kuntesti differenti li fihom jitwettqu dawn is-servizzi.
- 18 F'dan ir-rigward, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, il-qorti tar-rinviju tiddeduċi li, bħala kuntest tas-servizzi li għandhom jiġu kkomparati, għandhom jittiegħdu inkunsiderazzjoni biss id-differenzi fil-qafas regolamentari u fis-sistema legali li jirregolaw is-servizzi kkonċernati.
- 19 Issa, f'dan il-każ, il-kuntest taż-żewġ tipi ta' servizzi tal-fieri ma huwiex ikkaratterizzat minn oqfsa regolamentari distinti. Fil-fatt, il-legiżlazzjoni la timponi fuq l-impriži tal-fieri bħal Phantasialand u lanqas fuq l-impriži li joperaw waqt il-fieri l-obbligu li jitolbu biljett globali għall-użu tal-attrazzjonijiet kollha jew, għall-kuntrarju, prezz distint għal kull servizz propost. Barra minn hekk, l-attrazzjonijiet mekkaniċi tat-theme parks, bħal dawk tal-fieri, huma suġġetti għall-istess standard ta' sigurtà, u la l-fieri sedentarji, u lanqas il-fieri mobbli ma jiġu preskritti bil-liġi f'liema

mument tas-sena huma għandhom joffru s-servizzi tagħhom. Għaldaqstant, għandu jiġi ddeterminat jekk, f'ċirkustanzi bħal dawk inkwistjoni fil-kawża prinċipali, hijiex applikabbli l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja li tipprovdli li d-differenzi marbuta mal-kuntest tas-servizzi jistgħu jiġġustifikaw intaxxar iddifferenzjat.

- 20 Fl-aħħar nett, il-qorti tar-rinviju tikkunsidra li, jekk jitqies li l-kuntest tas-servizzi pprovduti mill-fieri mobbli waqt il-fieri ma huwiex differenti minn dak tas-servizzi pprovduti mill-imprizi sedentarji, il-kriterju rilevanti huwa li jsir magħruf liema bżonnijiet jiġu ssodisfatti, mill-perspettiva tal-konsumatur medju attwali, minn naħa, f'fiera u, min-naħa l-oħra, f'theme park. Ladarba jiġu ddeterminati dawn il-bżonnijiet, għandu jiġi evalwat jekk iż-żewġ servizzi jissodisfawx l-istess bżonnijiet u jekk kwalunkwe differenzi jaffettwawx l-għażla tal-konsumatur medju.
- 21 F'dan ir-rigward, il-qorti tar-rinviju tqis li hija f'pożizzjoni li twettaq din l-evalwazzjoni biss jekk hija tuża perizja legali empirika. Issa, skont il-ġurisprudenza tal-Bundesfinanzhof (il-Qorti Federali tal-Finanzi), ma huwiex neċessarju li jingabru provi permezz ta' perizji empiriċi mill-perspettiva tal-konsumatur medju dwar żewġ provvisti fil-kuntest tal-prinċipju ta' newtralità fiskali, peress li din il-perspettiva hija biss "perspettiva kunċettwali". Għalhekk, il-qorti tar-rinviju tikkunsidra li hija deċiżiva għall-eżitu tal-kawża li tressqet quddiemha l-kwistjoni dwar jekk hija għandhiex dritt tiġbor provi mill-perspettiva tal-konsumatur medju, jew jekk tali perspettiva tikkostitwixxi biss perspettiva kunċettwali, li ma tistax tiġi stabbilita bil-ġbir ta' provi.
- 22 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Finanzgericht Köln (il-Qorti tal-Finanzi ta' Köln) iddeċidiet li tissospendi l-proċedura quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:

“1) L-inkluzjoni kemm ta' 'fieri' kif ukoll ta' 'parks tad-divertiment' fil-kategorija 7 tal-Anness III tad-Direttiva [dwar il-VAT], moqrija flimkien mal-Artikolu 98(2) ta' din id-direttiva, tista' tiġi invokata sabiex issir distinzjoni bejn dawn iż-żewġ termini sabiex theme park jiġi ntaxxat bir-rata normali, minkejja li l-kunċett ta' 'park tad-divertiment' ikopri wkoll kemm imprizi tal-fieri sedentarji u kif ukoll mobbli?

2) Il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, li tipprovdli li servizzi distinti jistgħu ma jkunux simili fid-dawl tal-kuntest li fih jingħataw, hija applikabbli għas-servizzi pprovduti minn imprizi tal-fieri mobbli u kif ukoll minn imprizi tal-fieri sedentarji fil-forma ta' theme parks?

3) Fil-każ ta' risposta negattiva għat-tieni domanda:

Il-'perspettiva tal-konsumatur medju' – li tikkostitwixxi, skont il-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, element essenzjali tal-prinċipju ta' newtralità tal-VAT – tikkostitwixxi 'perspettiva kunċettwali' li ma tistax tiġi stabbilita bil-ġbir ta' provi permezz ta' perizja ġudizzjarja?”

Fuq id-domandi preliminari

- 23 Permezz tad-domandi tagħha, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 98 tad-Direttiva dwar il-VAT, moqri flimkien mal-punt 7 tal-Anness III ta' din id-direttiva, għandux jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi legiżlazzjoni

nazzjonali li bis-saħha tagħha, minn naħa, is-servizzi pprovduti minn fieri mobbli u, min-naħa l-oħra, dawk ipprovduti minn fieri sedentarji u li jieħdu l-forma ta' theme parks ikunu suġġetti għal rati tal-VAT differenti, waħda mnaqqsa, l-oħra normali.

- 24 Skont l-Artikolu 96 tad-Direttiva dwar il-VAT, l-istess rata ta' VAT, jiġifieri r-rata normali stabbilita minn kull Stat Membru, hija applikabbli għall-kunsinni ta' oġġetti u għall-provvisti ta' servizzi. Huwa b'deroga minn dan il-prinċipju li hija prevista l-possibbiltà, skont l-Artikolu 98 ta' din id-direttiva, li jiġu applikati rati mnaqqsa ta' VAT. L-Anness III tal-imsemmija direttiva jelenka l-kategoriji ta' kunsinni ta' oġġetti u ta' provvisti ta' servizzi li jistgħu jkunu s-suġġetti tar-rati mnaqqsa msemmija f'dan l-Artikolu 98 (sentenza tad-9 ta' Novembru 2017, AZ, C-499/16, EU:C:2017:846, punt 22 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 25 Fir-rigward tal-applikazzjoni ta' rati mnaqqsa ta' VAT, huma l-Istati Membri li għandhom, bla ħsara għall-osservanza tal-prinċipju ta' newtralità fiskali inerenti għas-sistema komuni tal-VAT, jiddeterminaw iktar preċiżament fost il-kunsinni ta' oġġetti u l-provvisti ta' servizzi inkluzi fil-kategoriji tal-Anness III tad-Direttiva dwar il-VAT dawk li fir-rigward tagħhom tapplika r-rata mnaqqsa (sentenza tad-9 ta' Novembru 2017, AZ, C-499/16, EU:C:2017:846, punt 23 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 26 B'mod iktar speċifiku, il-punt 7 tal-Anness III tad-Direttiva dwar il-VAT jippermetti lill-Istati Membri japplikaw rata mnaqqsa ta' VAT għad-“dħul għal wirjiet, teatri, ċirkli, fieri, parks tad-divertiment, kuncerti, mużewijiet, żuijiet, ċinema, eżibizzjonijiet u avvenimenti u faċilitajiet kulturali simili”.
- 27 Il-qorti tar-rinvju tistaqsi, f'dan ir-rigward, dwar jekk ir-riferiment kemm għal “fier” kif ukoll għal “parks tad-divertiment”, fil-punt 7 tal-Anness III, jistax jiġi invokat sabiex jiġu applikati rati differenti ta' VAT, minn naħa, għas-servizzi pprovduti minn imprizi tal-fieri sedentarji, bħal Phantasialand, u, min-naħa l-oħra, għas-servizzi pprovduti minn imprizi tal-fieri mobbli, minkejja li, skont dik il-qorti, il-kunċett ta' “parks tad-divertiment” ikopri ż-żewġ kategoriji ta' imprizi tal-fieri.
- 28 Id-Direttiva dwar il-VAT la tinkludi definizzjoni tal-kunċett ta' “fier”, u lanqas ta' “parks tad-divertiment”, fis-sens tal-imsemmi punt 7 tal-Anness III, u r-Regolament ta' Implimentazzjoni Nru 282/2011 lanqas ma jipprevedi xi definizzjoni ta' dawn il-kunċetti. Barra minn hekk, la d-Direttiva dwar il-VAT u lanqas ir-Regolament ta' Implimentazzjoni Nru 282/2011 ma jinkludu riferiment għad-dritt tal-Istati Membri f'dan ir-rigward, b'tali mod li l-imsemmija kunċetti jikkostitwixxu kunċetti awtonomi tad-dritt tal-Unjoni li għandhom jiġu interpretati b'mod uniformi fit-territorju ta' din tal-aħħar (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-20 ta' Jannar 2021, Finanzamt Saarbrücken, C-288/19, EU:C:2021:32, punt 39 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 29 Għaldaqstant, minn naħa, dawn l-istess kunċetti għandhom jiġu interpretati konformement mas-sens abitwali tagħhom fil-lingwaġġ ta' kuljum u, min-naħa l-oħra, interpretazzjoni stretta hija meħtieġa peress li l-possibbiltà li tiġi applikata rata mnaqqsa ta' VAT tikkostitwixxi deroga mill-prinċipju tal-applikazzjoni tar-rata normali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-19 ta' Diċembru 2019, Segler-Vereinigung Cuxhaven, C-715/18, EU:C:2019:1138, punt 25 u l-ġurisprudenza ċċitata).

- 30 Fir-rigward tas-sens abitwali fil-lingwaġġ ta' kuljum tal-espressjonijiet "park tad-divertiment" u "fiera", kif irrilevat essenzjalment il-Kummissjoni fl-osservazzjonijiet bil-miktub tagħha, l-espressjoni "park tad-divertiment" tirreferi għal art żviluppata, li tinkludi diversi faċilitajiet intizi għar-rikreazzjoni u għall-pjaċir, filwaqt li "fiera", minkejja li hija, b'mod ġenerali, mgħammra wkoll b'tali faċilitajiet, hija kkaratterizzata mill-fatt li hija sseħħ, għalkemm b'ċerta regolarità, għal perijodu temporanju.
- 31 Għandu jiġi rrilevat ukoll li l-punt 7 tal-Anness III tad-Direttiva dwar il-VAT jelenka espressament kemm il-"fieri" kif ukoll il-"parks tad-divertiment", b'tali mod li għandha ssir distinzjoni bejn dawn iż-żewġ kunċetti.
- 32 B'hekk, is-servizzi tal-fieri li joperaw temporanjament permezz ta' faċilitajiet mobbli jaqgħu taħt il-kunċett ta' "fieri", filwaqt li l-kunċett ta' "parks tad-divertiment" ikopri l-attivitajiet eżerċitati mill-fieri sedentarji, ta' natura dewwiema.
- 33 Mill-banda l-oħra, il-kunċett ta' "parks tad-divertiment" ma jistax jiġi interpretat li jinkludi s-servizzi ta' fieri mobbli, peress li l-kunċett ta' "fieri" ma jibqax ikollu, f'din l-ipoteżi, kamp ta' applikazzjoni tiegħu.
- 34 Ir-riferiment magħmul mill-qorti tar-rinviju għall-Artikolu 32 tar-Regolament ta' Implimentazzjoni Nru 282/2011, li fih l-espressjonijiet "fieri" u "parks ta' divertiment" għandhom, fil-verżjoni Ġermaniża ta' din id-dispożizzjoni, it-terminu "Freizeitparks" ("theme parks") bħala l-unika ekwivalenti, huwa irrilevanti f'dan ir-rigward. Fil-fatt, minbarra l-fatt li din id-dispożizzjoni tidhol f'kuntest differenti minn dak tal-applikazzjoni ta' rati mnaqqsa ta' VAT, il-provvisti ta' servizzi msemmija f'dan l-Artikolu 32 huma obligatorjament sugġetti għall-istess regoli, b'tali mod li huwa irrilevanti l-fatt li, fil-verżjoni Ġermaniża, ma hija stabbilita l-ebda distinzjoni bejn il-fieri u l-parks ta' divertiment.
- 35 Minn dan isegwi li, konformement mal-Artikolu 98 tad-Direttiva dwar il-VAT, moqri flimkien mal-punt 7 tal-Anness III tagħha, Stat Membru jista', bħala prinċipju, japplika rata mnaqqsa ta' VAT għas-servizzi pprovduti minn fieri mobbli, filwaqt li japplika r-rata normali għal daww provvduti minn fieri sedentarji u li jieħdu l-forma ta' theme parks.
- 36 Madankollu, u kif tfakkar fil-punt 25 ta' din is-sentenza, meta Stat Membru jagħżel li japplika b'mod selettiv ir-rata mnaqqsa ta' VAT għal ċerti provvisti ta' servizzi speċifiċi li jinsabu fl-Anness III tad-Direttiva dwar il-VAT, huwa għandu josserva l-prinċipju ta' newtralità fiskali (sentenza tas-27 ta' Ġunju 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie *et*, C-597/17, EU:C:2019:544, punt 46 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 37 Dan il-prinċipju jipprekludi li oġġetti jew provvisti ta' servizzi li jixxiebhu, li jkunu f'kompetizzjoni ma' xulxin, jiġu ttrattati b'mod differenti mill-perspettiva tal-VAT (sentenzi tas-27 ta' Frar 2014, Pro Med Logistik u Pongratz, C-454/12 u C-455/12, EU:C:2014:111, punt 52, kif ukoll tas-27 ta' Ġunju 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie *et*, C-597/17, EU:C:2019:544, punt 47 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 38 Skont ġurisprudenza stabbilita, sabiex jiġi stabbilit jekk oġġetti jew provvisti ta' servizzi jixxibhux, għandha tittieħed inkunsiderazzjoni prinċipalment il-perspettiva tal-konsumatur medju. Oġġetti jew provvisti ta' servizzi jkunu jixxiebhu meta jkollhom karatteristiċi analogi u jissodisfaw l-istess bżonnijiet tal-konsumatur, skont kriterju ta' tqabbil fl-użu, u meta d-differenzi eżistenti ma jinfluwenzawx b'mod kunsiderevoli d-deċiżjoni tal-konsumatur medju li jirrikorri għal wieħed

jew għal ieħor mill-imsemmija oġġetti jew provvisti ta' servizzi (sentenzi tas-27 ta' Frar 2014, Pro Med Logistik u Pongratz, C-454/12 u C-455/12, EU:C:2014:111, punti 53 u 54, kif ukoll tas-27 ta' Ġunju 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie *et*, C-597/17, EU:C:2019:544, punt 48 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).

- 39 Fi kliem ieħor, għandu jiġi eżaminat jekk l-oġġetti jew il-provvisti ta' servizzi inkwistjoni jinsabux, mill-perspettiva tal-konsumatur medju, f'relazżjoni ta' sostituzzjoni. Fil-fatt, f'din l-ipoteżi, l-applikazzjoni ta' rati differenti ta' VAT tista' taffettwa l-għażla tal-konsumatur, u dan jindika, konsegwentement, ksur tal-prinċipju ta' newtralità fiskali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-9 ta' Novembru 2017, AZ, C-499/16, EU:C:2017:846, punti 33 u 34).
- 40 F'dan il-każ, jidher li l-ewwel kundizzjoni li tirriżulta mill-ġurisprudenza esposta fil-punt 38 ta' din is-sentenza hija ssodisfatta fis-sens li, sabiex jitqiesu li jixxiebhu, oġġetti jew provvisti ta' servizzi għandu jkollhom karatteristiċi analogi u jissodisfaw l-istess bżonnijiet tal-konsumatur, skont kriterju ta' komparabbiltà fl-użu. Fil-fatt, il-qorti tar-rinviju tosserva li s-servizzi pprovduti, minn naħa, fil-kuntest ta' fiera u, min-naħa l-oħra, fil-kuntest ta' theme park għandhom karatteristiċi analogi sa fejn, f'kull wieħed miż-żewġ każijiet, il-konsumatur jagħmel użu minn servizzi tal-fieri. Barra minn hekk, fir-rigward tal-bżonnijiet issodisfatti, jista' jiġi preżunt livell għoli ta' konverġenza sa fejn dik il-qorti ssemmi, b'mod partikolari, bla ħsara għal iktar informazzjoni, id-divertiment u r-rikreazzjoni, kif ukoll il-ferħ individwali, it-tfittxija għal avventura u l-opportunitajiet għal kuntatti.
- 41 Fir-rigward tal-eżami tat-tieni kundizzjoni li d-differenzi eżistenti ma jkunux jinfluwenzaw b'mod kunsiderevoli d-deċizzjoni tal-konsumatur medju li jirrikorri għal wieħed jew għal ieħor mill-imsemmija oġġetti jew mill-imsemmija provvisti ta' servizzi, għandhom jittiehdu inkunsiderazzjoni, minn naħa, id-differenzi li jikkonċernaw il-karatteristiċi tal-oġġetti jew tal-provvisti ta' servizzi inkwistjoni kif ukoll l-użu tagħhom u li huma, għaldaqstant, inerenti għal dawn l-oġġetti jew għal dawn il-provvisti ta' servizzi. Issa, peress li l-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li ma għandux jitwettaq sempliċi tqabbil ta' servizzi individwali, għandhom jittiehdu inkunsiderazzjoni wkoll, min-naħa l-oħra, id-differenzi marbuta mal-kuntest li fih jiġu pprovduti l-imsemmija servizzi (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-27 ta' Frar 2014, Pro Med Logistik u Pongratz, C-454/12 u C-455/12, EU:C:2014:111, punt 55 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 42 F'dan ir-rigward, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li jistgħu jkunu rilevanti, fir-rigward tal-kuntest tas-servizzi li għandhom jiġu kkomparati, id-differenzi marbuta mal-qafas regolamentari u mas-sistema legali li jirregolaw s-servizzi kkonċernati (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-23 ta' April 2009, TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, punti 39 u 45, kif ukoll tas-27 ta' Frar 2014, Pro Med Logistik u Pongratz, C-454/12 u C-455/12, EU:C:2014:111, punti 57 sa 59). Madankollu, minn din il-ġurisprudenza ma jstax jiġi dedott li d-differenzi li ma humiex dawk li jirrigwardaw il-kuntest ġuridiku ma humiex importanti. Għall-kuntrarju, it-teħid inkunsiderazzjoni ta' differenzi kuntestwali oħra huwa neċessarju sa fejn dawn jistgħu johlqu distinzjoni f'għajnejn il-konsumatur medju, f'termini ta' reazzjoni għall-bżonnijiet tiegħu stess (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-27 ta' Frar 2014, Pro Med Logistik u Pongratz, C-454/12 u C-455/12, EU:C:2014:111, punt 56 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata), u li għalhekk huma ta' natura li jinfluwenzaw l-għażla ta' dan il-konsumatur.
- 43 Peress li l-evalwazzjoni tan-natura li tixxiebah jew le tas-servizzi tal-fieri offruti fil-kuntest, minn naħa, ta' theme park u, min-naħa l-oħra, fil-kuntest ta' fiera, hija mingħajr dubju r-responsabbiltà tal-qorti nazzjonali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-9 ta' Novembru 2017, AZ, C-499/16, EU:C:2017:846, punt 31), għandu jitqies li jista' jkun rilevanti għal din l-evalwazzjoni l-fatt li, f'dan

- il-każ, waħda mill-provvisti ta' servizzi hija, bħala prinċipju, disponibbli b'mod permanenti, filwaqt li l-oħra hija disponibbli biss għal ftit jiem jew ġimgħat fis-sena. Fil-fatt, għal konsumatur li għandu l-għażla bejn li jżur theme park jew fiera, il-fatt li din tal-aħħar tinzamm biss matul perijodu limitat jista' jkun importanti, jew saħansitra deċiżiv.
- 44 Barra minn hekk, kif isostni l-Gvern Ġermaniż, il-fieri ta' spiss ikunu bbażati fuq drawwa msejsa fir-regjun, peress li l-firxa tas-servizzi globalment proposti tkun varjata ħafna u ta' natura kulturali. Bħala element tal-wirt kulturali, dawn jista' jkollhom valur sinjifikattiv fil-ħajja soċjali. Tali fatturi jistgħu wkoll jinfluwenzaw l-għażla tal-konsumatur medju, li huwa fatt li għandu jiġi vverifikat mill-qorti tar-rinviju.
- 45 Barra minn hekk, filwaqt li l-qorti tar-rinviju tosserva li, fil-Ġermanja, il-kuntest tas-servizzi pprovduti, minn naħa, fir-rigward ta' theme park u, min-naħa l-oħra, fir-rigward ta' fiera, ma huwiex ikkaratterizzat minn oqfsa regolamentari distinti, mill-osservazzjonijiet bil-miktub tal-Gvern Ġermaniż jirriżulta li l-impriżi tal-fieri mobbli u l-impriżi tal-fieri sedentarji ma humiex suġġetti għall-istess kuntest ġuridiku nazzjonali peress li l-awtorizzazzjoni li tinzamm fiera tinvolvi diversi "privileġġi tas-suq" li jwasslu, għall-perijodu stabbilit, għal eżenzjoni minn ċerti rekwiżiti legali li huma normalment applikabbli bħal, b'mod partikolari, ir-regoli dwar il-hinjiet tal-ftuħ. F'dan ir-rigward ukoll, hija l-qorti tar-rinviju li għandha tiddetermina jekk tali differenzi, sa fejn dawn jistgħu jiġu stabbiliti, għandhomx effett fuq l-għażla tal-konsumatur medju.
- 46 Barra minn hekk, fir-rigward tal-kwistjoni dwar jekk, f'dan il-kuntest, il-qorti nazzjonali għandhiex dritt li tuża perizja legali empirika mill-perspettiva tal-konsumatur medju, jew jekk din il-perspettiva tikkostitwixxix biss "perspettiva kuncettwali", li ma tistax tiġi stabbilita bil-ġbir ta' provi, għandu jiġi rrilevat li l-qorti hija, b'mod ġenerali, f'pożizzjoni li tifhem bl-għarfien tagħha stess il-perspettiva tal-konsumatur medju (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas-16 ta' Lulju 1998, Gut Springenheide u Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, punti 31 u 32, kif ukoll tat-28 ta' Jannar 1999, Sektkellerei Kessler, C-303/97, EU:C:1999:35, punt 36).
- 47 Madankollu, id-dritt tal-Unjoni ma jipprekludix li qorti nazzjonali, li jkollha diffikultajiet partikolari matul din l-evalwazzjoni, titlob, skont il-kundizzjonijiet previsti fid-dritt nazzjonali, perizja intiża sabiex jiġi ċċarat il-ġudizzju tagħha (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas-16 ta' Lulju 1998, Gut Springenheide u Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, punti 35 u 36, kif ukoll tat-28 ta' Jannar 1999, Sektkellerei Kessler, C-303/97, EU:C:1999:35, punt 37).
- 48 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha, ir-risposta li għandha tingħata għad-domandi magħmula hija li l-Artikolu 98 tad-Direttiva dwar il-VAT, moqri flimkien mal-punt 7 tal-Anness III ta' din id-direttiva, għandu jiġi interpretat fis-sens li ma jipprekludix leġiżlazzjoni nazzjonali li bis-saħħa tagħha, minn naħa, is-servizzi pprovduti minn fieri mobbli u, min-naħa l-oħra, dawk ipprovduti minn fieri sedentarji u li jieħdu l-forma ta' theme parks ikunu suġġetti għal rati tal-VAT differenti, waħda mnaqqsa, l-oħra normali, bil-kundizzjoni li jiġi osservat il-prinċipju ta' newtralità fiskali. Id-dritt tal-Unjoni ma jipprekludix li l-qorti tar-rinviju, meta ssib diffikultajiet partikolari sabiex tivverifika l-osservanza tal-prinċipju ta' newtralità fiskali, titlob, skont il-kundizzjonijiet previsti fid-dritt nazzjonali, perizja intiża sabiex jiġi ċċarat il-ġudizzju tagħha.

Fuq l-ispejjeż

- 49 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawza prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li tiddeciedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, minbarra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Is-Seba' Awla) taqta' u tiddeciedi:

L-Artikolu 98 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat-28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud, moqri flimkien mal-punt 7 tal-Anness III ta' din id-direttiva, għandu jiġi interpretat fis-sens li ma jipprekludix leġiżlazzjoni nazzjonali li bis-saħħa tagħha, minn naħa, is-servizzi pprovduti minn fieri mobbli u, min-naħa l-oħra, dawk ipprovduti minn fieri sedentarji u li jiehdu l-forma ta' theme parks ikunu suġġetti għal rati tal-VAT differenti, wahda mnaqqsa, l-oħra normali, bil-kundizzjoni li jiġi osservat il-prinċipju ta' newtralità fiskali. Id-dritt tal-Unjoni ma jipprekludix li l-qorti tar-rinviju, meta ssib diffikultajiet partikolari sabiex tivverifika l-osservanza tal-prinċipju ta' newtralità fiskali, titlob, skont il-kundizzjonijiet previsti fid-dritt nazzjonali, perizja intiza sabiex jiġi ċċarat il-ġudizzju tagħha.

Firem